

Jerzy Sieczka

Raport o szkolnictwie artystycznym w województwie śląskim

Wstęp

Niniejszy raport, przygotowany na potrzeby Kongresu Kultury Województwa Śląskiego 2010, jest opisem stanu szkolnictwa artystycznego w województwie na dzień 30 czerwca 2010 roku. Uwagę poświęcono przede wszystkim szkolnictwu I i II stopnia.

Szkolnictwo artystyczne można określić jako swoisty system naczyń połączonych. Kształcenie opierające się na specyficznej relacji mistrz – uczeń, mające swoje fundamenty w szkolnictwie pierwszego stopnia, poprzez rozwój uzdolnień artystycznych na poziomie szkolnictwa stopnia drugiego, finalizuje się zazwyczaj na poziomie uczelni artystycznych.

Raport jest próbą pokazania czym jest szkolnictwo artystyczne i w jakim stopniu zaspakajane są aspiracje mieszkańców województwa śląskiego w obszarze edukacji artystycznej.

Informacje zawarte w raporcie zapewne nie są pełne ani kompletne, ale w założeniu mają stanowić punkt wyjścia do dalszych opisów i bieżącej analizy środowiska oraz pomóc w ewentualnym poszerzaniu oferty edukacyjnej dla uzdolnionych artystycznie dzieci i młodzieży województwa śląskiego.

I. Uwarunkowania prawne dotyczące funkcjonowania szkolnictwa artystycznego w Polsce

1. Szkolnictwo artystyczne pierwszego i drugiego stopnia

Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 roku z późniejszymi zmianami opisuje jak zbudowany jest system oświaty wymieniając jako jego części składowe m.in. szkoły

oraz placówki artystyczne. Ustawa precyzuje, że podmiotem zakładającym i prowadzącym publiczne szkoły i placówki artystyczne, a także placówki doskonalenia nauczycieli szkół artystycznych jest minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Dookreśla również kiedy zakładanie oraz prowadzenie takich placówek może leżeć po stronie jednostki samorządu terytorialnego lub kiedy ich prowadzenie może być przekazane takim jednostkom, oraz określa warunki założenia lub likwidacji szkoły bądź placówki publicznej przez osobę prawną inną niż jednostka samorządu terytorialnego, a także osobę fizyczną. Określa też warunki założenia szkoły artystycznej niepublicznej przez osoby prawne i fizyczne.

Ustawa reguluje te kwestie, które zostaną określone w drodze rozporządzenia samodzielnie przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego lub w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw oświaty i wychowania. Bardzo ważnym elementem jest określenie w ustawie roli ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego jako organu sprawującego nadzór pedagogiczny nad publicznymi i niepublicznymi szkołami i placówkami artystycznymi oraz placówkami doskonalenia nauczycieli szkół artystycznych.

Ustawa mówi o możliwości utworzenia specjalistycznej jednostki nadzoru oraz o możliwości utworzenia Rady do spraw Szkolnictwa Artystycznego, która ma być społecznym organem opiniodawczym i wnioskodawczym w sprawach kształcenia artystycznego, na wniosek przedstawicieli szkół artystycznych, środowisk twórczych i artystycznych.

Ustawa precyzuje warunki tworzenia statutu szkoły, indywidualnego programu i toku nauki, finansowania i dotacji dla szkół publicznych i niepublicznych oraz warunki przyznawania stypendiów ministra.

Ustawa Karta Nauczyciela z dnia 26 stycznia 1982 roku z późniejszymi zmianami reguluje pragmatykę służbową nauczycieli w systemie oświaty w Polsce. Dotyczy ona również nauczycieli zatrudnionych w szkolnictwie artystycznym. Określa zasady awansu zawodowego nauczycieli, zasady nawiązywania, zmiany oraz rozwiązywania stosunku pracy z nauczycielem, zasady wynagradzania nauczycieli oraz czas ich pracy. Opisane są również zasady nagradzania i przyznawania odznaczeń, uprawnienia socjalne i regulacje dotyczące urlopów, zasady doskonalenia nauczycieli, regulacje dotyczące ochrony zdrowia i pomocy

zdrowotnej, odpowiedzialność dyscyplinarna nauczycieli oraz regulacje dotyczące uprawnień emerytalnych nauczycieli.

Dokumentem wprowadzającym aktualny stan organizacji szkolnictwa w Polsce była *ustawa z dnia 8 stycznia 1999 roku – Przepisy wprowadzające reformę ustroju szkolnego*.

Z ustaw wynikają delegacje do szczegółowych uregulowań w rozporządzeniach zarówno dla ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego jak i ministra do spraw oświaty i wychowania. Obowiązujących rozporządzeń jest kilkadziesiąt, zatem zostaną tu przytoczone tylko te najważniejsze.

1. *Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 29 grudnia 2004 roku w sprawie typów szkół artystycznych publicznych i niepublicznych*

Zgodnie z aktualnie obowiązującym prawem w polskim systemie oświaty istnieją następujące typy szkół artystycznych:

I. Szkoły artystyczne publiczne i niepubliczne, realizujące kształcenie ogólne i kształcenie artystyczne:

1. szkoły muzyczne obejmujące:

a) ogólnokształcące szkoły muzyczne I stopnia – szkoły o sześcioletnim cyklu kształcenia, dające podstawy wykształcenia muzycznego oraz wykształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej,

b) ogólnokształcące szkoły muzyczne II stopnia – szkoły o sześcioletnim cyklu kształcenia, dające wykształcenie w zawodzie muzyk oraz wykształcenie ogólne w zakresie gimnazjum i liceum ogólnokształcącego, umożliwiające uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego;

2. szkoły plastyczne obejmujące:

a) ogólnokształcące szkoły sztuk pięknych – szkoły o sześcioletnim cyklu kształcenia, dające wykształcenie w zawodzie plastyk oraz wykształcenie w zakresie gimnazjum i liceum ogólnokształcącego, umożliwiające uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego,

b) licea plastyczne – szkoły o czteroletnim cyklu kształcenia, dające wykształcenie w zawodzie plastyk oraz wykształcenie ogólne w zakresie liceum ogólnokształcącego, umożliwiające uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego;

3. szkoły baletowe obejmujące ogólnokształcące szkoły baletowe – szkoły o dziewięcioletnim cyklu kształcenia, dające wykształcenie w zawodzie tancerz oraz wykształcenie ogólne w zakresie klas IV – VI szkoły podstawowej, gimnazjum i liceum ogólnokształcącego, umożliwiające uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego.

II. Szkoły artystyczne publiczne i niepubliczne, realizujące wyłącznie kształcenie artystyczne:

1. szkoły muzyczne obejmujące:

a) szkoły muzyczne I stopnia – szkoły o sześcioletnim lub czteroletnim cyklu kształcenia w zależności od wieku ucznia, dające podstawy wykształcenia muzycznego,

b) szkoły muzyczne II stopnia – szkoły o sześcioletnim lub czteroletnim cyklu kształcenia, dające wykształcenie w zawodzie muzyk;

2. szkoły baletowe obejmujące szkoły sztuki tańca – szkoły o dziewięcioletnim lub sześcioletnim cyklu kształcenia w zależności od wieku ucznia, dające wykształcenie w zawodzie tancerz;

3. szkoły sztuki cyrkowej – szkoły o czteroletnim cyklu kształcenia, dające wykształcenie w zawodzie aktor cyrkowy;

4. szkoły policealne, dające możliwość uzyskania lub uzupełnienia wykształcenia w zawodach artystycznych;

5. szkoły pomaturalne bibliotekarskie i animatorów kultury, dające wykształcenie w zawodzie bibliotekarz lub animator kultury.

W wymienionych szkołach można zdobyć następujące zawody:

Muzyk

W szkołach muzycznych II stopnia i ogólnokształcących szkołach muzycznych II stopnia prowadzi się kształcenie na kilku wydziałach, które umożliwiają uzyskanie wykształcenia w następujących specjalnościach:

- muzyk – instrumentalista,
- muzyk – wokalista,
- muzyk – nauczyciel rytmiki,

- muzyk – lutnik.

Aktor scen muzycznych

Kształcenie w zawodzie aktor scen muzycznych odbywa się w szkole policealnej w specjalnościach:

- wokalnobaletowa,
- wokalnoaktorska,
- piosenkarz.

Plastyk

Kształcenie w zawodzie plastyk odbywa się w szkołach plastycznych w specjalnościach:

- fotografia;
- marketing dzieł sztuki;
- reklama wizualna;
- techniki graficzne;
- techniki rzeźbiarskie;
- techniki renowacyjne:
 - renowacja elementów architektury,
 - renowacja mebli i wyrobów snycerskich,
 - renowacja witraży;
- techniki scenograficzne:
 - charakteryzacja i stylizacja,
 - modelarstwo i dekoratorstwo;
- formy użytkowe:
 - artystyczny druk sitowy,
 - ceramika,
 - dekorowanie wnętrz,
 - jubilerstwo,
 - lutnictwo,

- meblarstwo,
- metaloplastyka,
- projektowanie zabawek,
- snycerstwo,
- szkło artystyczne i witraż,
- techniki malarskie i pozłotnicze,
- technika artystyczna,
- wyroby unikatowe.

Tancerz

Aktor cyrkowy

Kształcenie prowadzone jest w następujących specjalnościach zawodowych:

- akrobata,
- gimnastyk,
- ekwilibrysta,
- żongler,
- mim,
- clown.

Mogą też istnieć specjalności mieszane w zakresie:

- ekwilibrystyczno-żonglerskiej,
- akrobatyczno-ekscentrycznej,
- gimnastyki parterowej,
- gimnastyki napowietrznej.

Animator kultury

Kształcenie w tym zawodzie odbywa się w szkołach pomaturalnych, w których prowadzone jest kształcenie w zakresie:

- animacji społeczności lokalnych;

- specjalności artystyczno-instruktorskich: teatralnej, tanecznej, fotograficznej, filmowej;
- turystyki ze specjalnością turystyka i rekreacja;
- arteterapia.

Bibliotekarz

Kształcenie w tym zawodzie odbywa się w szkole pomaturalnej w specjalizacjach:

- bibliotekarstwo publiczne,
- bibliotekarstwo szkolne,
- biblioterapia.

2. Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 19 sierpnia 2002 roku w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego

Ustawa o systemie oświaty zobowiązała ministrów odpowiedzialnych za poszczególne części szkolnictwa do wydania rozporządzeń określających podstawy programowe kształcenia. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego zobowiązany został do przedstawienia takich podstaw programowych w odniesieniu do szkolnictwa artystycznego. Rozporządzenie reguluje kształcenie w odniesieniu do następujących zawodów artystycznych: muzyk, plastyk, tancerz, aktor scen muzycznych, aktor cyrkowy, animator kultury, bibliotekarz.

3. Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 19 sierpnia 2002 roku w sprawie ramowych planów nauczania w publicznych szkołach i placówkach artystycznych

Rozporządzenie przedstawia dokładne plany nauczania w publicznych szkołach i placówkach artystycznych zawierając zestawienie zajęć edukacyjnych obowiązkowych i nadobowiązkowych dla poszczególnych typów szkół artystycznych.

4. Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 31 stycznia 2005 roku w sprawie dopuszczenia do użytku szkolnego programów nauczania i podręczników dla szkół artystycznych

Zgodnie z rozporządzeniem organem dopuszczającym jest minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego na podstawie procedury określonej w akcie prawnym. Regulacja przedstawia również kryteria merytoryczne wymagane dla programów nauczania i podręczników dla szkół artystycznych.

5. *Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 31 sierpnia 2005 roku w sprawie ramowych statutów publicznych szkół i placówek artystycznych*

Dokument w formie załączników określa ramowe statuty publicznych szkół i placówek artystycznych.

6. *Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 12 marca 2001 roku w sprawie określenia podstawowych warunków niezbędnych do realizacji przez szkoły artystyczne zadań statutowych i programów oraz realizacji przez nauczycieli tych szkół zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych*

Regulacja w sposób ogólny formułuje warunki jakie powinny spełniać szkoły artystyczne aby mogły realizować zadania statutowe.

7. *Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 6 kwietnia 2004 roku w sprawie organizacji roku szkolnego w publicznych szkołach i placówkach artystycznych*

Rozporządzenie to szczegółowo ustanawia organizację roku szkolnego w publicznych szkołach i placówkach artystycznych.

8. *Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 28 marca 2000 roku w sprawie prowadzenia przez publiczne szkoły i placówki artystyczne dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji*

Regulacja określa obowiązki w zakresie prowadzenia dokumentacji w szkołach i placówkach artystycznych analogicznie do obowiązków wypełnianych przez szkoły nadzorowane przez Ministra Edukacji Narodowej.

9. *Rozporządzenie Ministra Kultury i Sztuki z dnia 7 września 1999 roku w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do publicznych szkół i placówek artystycznych oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych*

Rozporządzenie określa zasady przyjmowania uczniów, zasady ustalania terminów oraz zasady przeprowadzania badań uzdolnień i egzaminów wstępnych.

10. *Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 8 kwietnia 2008 roku w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w publicznych szkołach i placówkach artystycznych*

Regulacja stanowi podstawę prawną do tworzenia wewnątrzszkolnych systemów oceniania dla poszczególnych typów szkół artystycznych oraz zasad przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów zewnętrznych.

11. *Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 6 kwietnia 2005 roku w sprawie zasad wydawania oraz wzorów świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych, sposobu dokonywania ich sprostowań i wydawania duplikatów, a także zasad legalizacji dokumentów przeznaczonych do obrotu prawnego z zagranicą oraz zasad odpłatności za wykonywanie tych czynności.*

Rozporządzenie szczegółowo określa wzory świadectw, dyplomów i innych druków szkolnych dla poszczególnych typów szkół artystycznych.

12. *Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 25 marca 2010 roku w sprawie warunków i trybu udzielania zezwoleń na indywidualny program lub tok nauki*

oraz organizacji indywidualnego programu lub toku nauki w szkołach artystycznych nierealizujących kształcenia ogólnego

Regulacja stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w ustawie o systemie oświaty, która na ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego nakłada obowiązek wydania rozporządzenia określającego warunki i tryb udzielania zezwoleń uczniowi szkoły artystycznej nierealizującej kształcenia ogólnego na indywidualny program lub tok nauki oraz organizację indywidualnego programu lub toku nauki z uwzględnieniem umożliwienia uczniom szczególnie uzdolnionym rozwoju ich uzdolnień oraz ukończenia szkoły w skróconym czasie.

13. Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 31 maja 2006 roku w sprawie egzaminów eksternistycznych z zakresu szkół artystycznych

Rozporządzenie określa skład, warunki powoływania i odwoływania państwowych komisji egzaminacyjnych przeprowadzających egzaminy eksternistyczne z zakresu szkół artystycznych, tryb ich działania, szczegółowe warunki i tryb przeprowadzania egzaminów eksternistycznych, wysokości opłat pobieranych za ich przeprowadzenie oraz warunki wynagrodzenia członków państwowych komisji egzaminacyjnych. Załącznik do rozporządzenia stanowi wykaz szkół artystycznych i zespołów szkół artystycznych przy których mogą być powoływane państwowe komisje egzaminacyjne przeprowadzające egzaminy eksternistyczne.

14. Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 6 lutego 2002 roku w sprawie kwalifikacji wymaganych od nauczycieli szkół artystycznych i placówek kształcenia artystycznego

Regulacja wymagana przez ustawę Karta Nauczyciela uszczegóławia kwalifikacje, które powinni mieć nauczyciele zatrudniani w szkołach i placówkach artystycznych. Rozporządzenie wskazuje na konieczne wykształcenie zgodne z nauczaniem przez nauczyciela przedmiotem lub rodzajem prowadzonych zajęć. Organem rozstrzygającym wątpliwości w przypadku dorobku zawodowego z zakresu nauczanego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć oraz rozstrzygnięcia czy kierunek lub specjalność studiów są zbliżone do naucza-

nego przedmiotu lub typu prowadzonych zajęć dokonywane są przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

15. *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 1 grudnia 2004 roku w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego przez nauczycieli*

Regulacja ta wynika bezpośrednio z ustawy Karta Nauczyciela i określonych tam zasad uzyskiwania stopni awansu zawodowego nauczycieli. W ustawie awans nauczyciela przewidziany jest po odbyciu określonego stażu oraz po pozytywnym zakończeniu postępowania kwalifikacyjnego lub egzaminacyjnego. Rozporządzenie dokładnie wskazuje jak powinien wyglądać proces awansu zawodowego nauczyciela.

16. *Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 lipca 2001 roku w sprawie kryteriów i trybu dokonywania oceny pracy nauczycieli szkół artystycznych, trybu postępowania odwoławczego oraz składu i sposobu powoływania zespołu oceniającego*

Regulacja ta związana jest z obowiązkiem określenia zasad dokonywania ocen przez właściwego ministra wskazanym w ustawie Karta Nauczyciela. Podstawowym celem rozporządzenia jest wskazanie szczegółowych kryteriów oceny pracy nauczyciela przez dyrektora szkoły. Do wspomnianych kryteriów należą: poprawność merytoryczna i metodologiczna prowadzonych zajęć, zaangażowanie zawodowe nauczyciela, aktywność nauczyciela w doskonaleniu zawodowym lub działalności artystycznej, działania nauczyciela w zakresie wspomagania wszechstronnego rozwoju ucznia, kultura osobista oraz przestrzeganie porządku pracy. Rozporządzenie to określa również zasady oceny dyrektora oraz zasady odwołania się nauczyciela od oceny dokonanej przez dyrektora do jednostki sprawującej nadzór pedagogiczny nad szkołą.

17. *Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 1 czerwca 2010 roku w sprawie regulaminu konkursu na stanowisko dyrektora szkoły lub placówki oraz trybu pracy komisji konkursowej*

Regulacja określa regulamin konkursu na stanowisko dyrektora publicznej szkoły artystycznej oraz placówki, jak również określa tryb pracy komisji konkursowej.

18. *Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 4 czerwca 2003 roku w sprawie szczegółowych zasad i warunków udzielania i cofania zezwolenia na założenie publicznej szkoły artystycznej przez osobę prawną lub osobę fizyczną*

Dokument precyzuje zasady i warunki udzielania oraz cofania zezwolenia na założenie publicznej szkoły artystycznej przez osobę prawną lub osobę fizyczną. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego prowadzi rejestr wydanych zezwoleń.

19. *Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 5 stycznia 2007 roku w sprawie trybu udzielania i rozliczania dotacji publicznym szkołom artystycznym zakładanym i prowadzonym przez osoby fizyczne i osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego*

Dotacji szkołom udziela minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego za pośrednictwem Centrum Edukacji Artystycznej. Wzór wniosku o udzielenie dotacji stanowi załącznik do niniejszego rozporządzenia.

20. *Rozporządzenie Ministra Kultury i Sztuki z dnia 7 września 1999 roku w sprawie zasad i warunków prowadzenia działalności innowacyjnej i eksperymentalnej przez publiczne placówki i szkoły artystyczne*

Rozporządzenie definiuje pojęcia „innowacja” i „eksperyment” w szkołach artystycznych oraz ustala zasady ich prowadzenia.

21. *Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 22 września 2004 roku w sprawie specjalistycznej jednostki nadzoru*

Regulacji podlega Centrum Edukacji Artystycznej sprawujące nadzór pedagogiczny nad publicznymi i niepublicznymi szkołami oraz placówkami artystycznymi, placówkami zapewniającymi opiekę i wychowanie uczniom szkół artystycznych w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania. Centrum jest równocześnie organem prowadzącym szkoły i placówki, które zgodnie z ustawodawstwem prowadzone się przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Uregulowane zostały szczegółowe obowiązki Centrum związane z nadzorem nad jednostkami edukacyjnymi.

22. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 października 2009 roku w sprawie nadzoru pedagogicznego

Rozporządzenie określa: szczegółowe warunki i tryb sprawowania oraz formy nadzoru pedagogicznego, wykaz stanowisk wymagających kwalifikacji pedagogicznych, kwalifikacje niezbędne do sprawowania nadzoru pedagogicznego, kwalifikacje osób, którym można zlecić prowadzenie badań i opracowywanie ekspertyz.

2. Szkolnictwo wyższe

Podstawowym aktem prawnym regulującym wyższe szkolnictwo artystyczne jest ustawa – *Prawo o szkolnictwie wyższym z dnia 27 lipca 2005 roku*. Wszystkie wyższe uczelnie artystyczne znajdują się pod nadzorem ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

Ważniejsze regulacje prawne dotyczące systemu szkolnictwa wyższego:

- 1. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 roku w sprawie warunków jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia*

Rozporządzenie reguluje zasady kształcenia na wszystkich kierunkach studiów wyższych. Oprócz dokładnego określenia koncepcji kształcenia (cele, plany studiów, program nauczania), posiadania infrastruktury oraz biblioteki uczelnie zobowiązane są do zatrudniania określonej, minimalnej liczby nauczycieli akademickich (minimum kadrowe).

Kierunkami artystycznymi realizowanymi w formie studiów dwustopniowych są:

- architektura wnętrz,
- dyrygentura,
- edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej,
- edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych,
- grafika,
- instrumentalistyka,
- jazz i muzyka estradowa,
- kompozycja i teoria muzyki,
- malarstwo,
- organizacja produkcji filmowej i telewizyjnej,
- reżyseria,
- reżyseria dźwięku,
- rzeźba,
- scenografia,
- taniec,
- wiedza o teatrze,
- wokalistyka,
- wzornictwo.

Jednolitymi studiami magisterskimi są kierunki artystyczne:

- aktorstwo,
- konserwacja i restauracja dzieł sztuki,
- realizacja obrazu filmowego, telewizyjnego i fotografia.

2. *Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 13 czerwca 2006 roku w sprawie nazw kierunków studiów*

Rozporządzenie określa obok dokładnego sformułowania listy kierunków studiów również regulacje, które kierunki prowadzone są w formie studiów pierwszego i drugiego stopnia.

3. *Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2006 roku w sprawie warunków i trybu przenoszenia osiągnięć studenta*

Rozporządzenie określa zasady przydzielania punktów dla poszczególnych przedmiotów realizowanych przez studenta oraz do innych aktywności podejmowanych podczas studiów wyższych.

4. *Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 roku w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki*

Regulacja stanowi o minimach programowych dla wszystkich kierunków studiów, w tym kierunków artystycznych. W załącznikach wymienione są przedmioty realizowane w określonej ilości godzin zajęć, które realizowane być powinny przez studentów studiujących na wszystkich rodzajach studiów (studia dwustopniowe oraz studia jednolite magisterskie).

5. *Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 grudnia 2008 roku w sprawie rodzaju tytułów zawodowych nadawanych absolwentom studiów i wzorów dyplomów oraz świadectw wydawanych przez uczelnie*

Rozporządzenie określa iż absolwenci kierunków: architektura wnętrz, dyrygentura, edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej, edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych, grafika, instrumentalistyka, jazz i muzyka estradowa, kompozycja i teoria muzyki, malarstwo, organizacja produkcji filmowej i telewizyjnej, reżyseria, reżyseria dźwięku,

rzeźba, scenografia, taniec, wiedza o teatrze, wokalistyka, wzornictwo, aktorstwo, konserwacja i restauracja dzieł sztuki oraz realizacja obrazu filmowego, telewizyjnego i fotografia używają tytuł magister sztuki.

6. *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 15 stycznia 2004 roku w sprawie szczegółowego trybu przeprowadzania czynności w przewodach doktorskim i habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora*

Rozporządzenie określa szczegółowy tryb czynności w przewodzie doktorskim i habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora.

7. *Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 roku w sprawie dokumentacji przebiegu studiów*

Regulacja określa obowiązki uczelni związane z prowadzeniem dokumentacji oraz innych działań związanych z prowadzeniem studiów wyższych.

II. Opis instytucjonalny szkolnictwa artystycznego w województwie śląskim

1. Szkolnictwo pierwszego i drugiego stopnia

W województwie śląskim istnieją 54 publiczne szkoły i placówki artystyczne, w tym:

- 5 ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia,
- 4 ogólnokształcące szkoły muzyczne II stopnia,
- 5 ogólnokształcących szkół sztuk pięknych,
- 6 liceów plastycznych,
- ogólnokształcąca szkoła baletowa,
- 20 szkół muzycznych I stopnia,
- 11 szkół muzycznych II stopnia,
- państwowe policealne studium zawodowe wokально-baletowe,

– państwowe ognisko plastyczne.

Szkolnictwo artystyczne dysponuje 4 internatami. Jak wynika z powyższego zestawienia najliczniejsze są szkoły muzyczne (40), drugie miejsce pod względem liczby placówek zajmują szkoły plastyczne (11).

Organem prowadzącym dla 35 szkół i placówek artystycznych jest Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, a dla 19 – jednostki samorządu terytorialnego. Szkoły często funkcjonują w ramach większych jednostek organizacyjnych, jakimi są zespoły szkół plastycznych, zespoły szkół muzycznych i szkoły muzyczne I i II stopnia, zarządzane przez jednego dyrektora, posiadające wspólną kadre pedagogiczną i mające siedzibę w tym samym budynku szkolnym. W województwie śląskim istnieje 20 takich jednostek prowadzonych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego i 13 – przez jednostki samorządu terytorialnego. Istotnym dopełnieniem tego obrazu jest 20 szkół niepublicznych, z tego 4 o uprawnieniach szkół publicznych.

W województwie śląskim szkolnictwo artystyczne koncentruje się zasadniczo wokół dwóch głównych ośrodków akademickich kształcących, tzn. Akademii Muzycznej im. K. Szymanowskiego w Katowicach i Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach. Na poziomie szkolnictwa wyższego młodzież może podejmować kształcenie artystyczne w województwie śląskim w 12 ośrodkach.

Na przypomnienie zasługuje fakt, że pierwszą uczelnią na Górnym Śląsku, utworzoną w 1929 roku, była dzisiejsza Akademia Muzyczna im. K. Szymanowskiego w Katowicach, a pierwszą szkołą artystyczną w Polsce, która łączyła kształcenie artystyczne z kształceniem ogólnym, było utworzone w 1937 roku Liceum Muzyczne w Katowicach, dzisiejsza Państwowa Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna II stopnia im. K. Szymanowskiego w Zespole Państwowych Szkół Muzycznych w Katowicach.

Szkoły publiczne prowadzone przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Szkoły muzyczne

- Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia im. Fryderyka Chopina w Będzinie;
- Państwowa Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I i II stopnia im. Stanisława Moniuszki (z internatem) w Bielsku-Białej;
- Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I i II stopnia im. Fryderyka Chopina w Bytomiu;
- Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia im. Ignacego Paderewskiego w Cieszynie;
- Zespół Szkół Muzycznych im. M.J. Żebrowskiego (z internatem) w Częstochowie, w którego skład wchodzi:
 - Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia,
 - Państwowa Szkoła Muzyczna II stopnia,
 - Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna II stopnia;
- Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia im. Grzegorza Fitelberga w Chorzowie;
- Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia w Jastrzębiu-Zdroju;
- Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia im. Mieczysława Karłowicza w Katowicach;
- Zespół Państwowych Szkół Muzycznych (z internatem) w Katowicach, w skład którego wchodzi:
 - Państwowa Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I stopnia im. Stanisława Moniuszki,
 - Państwowa Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna II stopnia im. Karola Szymanowskiego;
- Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia im. Janiny Garści w Lublińcu;
- Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia im. Stanisława Moniuszki w Raciborzu;
- Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia im. Karola i Antoniego Szafranków w Rybniku;
- Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia im. Ignacego Jana Paderewskiego w Tarnowskich Górach;
- Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia im. Wojciecha Kilara w Wodzisławiu Śląskim;

- Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia im. Stanisława Moniuszki w Zabrze;
- Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia w Żorach;
- Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia w Żywcu.

Szkoły plastyczne

- Zespół Szkół Plastycznych w Bielsku-Białej, w skład którego wchodzi:
 - Ogólnokształcąca Szkoła Sztuk Pięknych,
 - Liceum Plastyczne;
- Zespół Szkół Plastycznych im. Jacka Malczewskiego w Częstochowie, w skład którego wchodzi:
 - Ogólnokształcąca Szkoła Sztuk Pięknych,
 - Liceum Plastyczne;
- Zespół Szkół Plastycznych w Katowicach, w skład którego wchodzi:
 - Ogólnokształcąca Szkoła Sztuk Pięknych,
 - Liceum Plastyczne.

Inne

- Państwowe Policealne Studium Zawodowe Wokalno-Baletowe w Gliwicach.

Szkoły publiczne prowadzone przez jednostki samorządu terytorialnego

Szkoły muzyczne

- Zespół Szkół Muzycznych im. Michała Spisaka w Dąbrowie Górniczej, w skład którego wchodzi:
 - Szkoła Muzyczna I stopnia im. Michała Spisaka,
 - Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I stopnia;
- Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia w Gliwicach;
- Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia im. Grażyny Bacewicz w Jaworznie;

- Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia im. Grzegorza Gerwazego Gorczyckiego w Rudzie Śląskiej;
- Zespół Szkół Muzycznych w Sosnowcu, w skład którego wchodzi:
 - Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia,
 - Samorządowa Szkoła Muzyczna II stopnia;
- Zespół Szkół Muzycznych im. Feliksa Rybickiego w Tychach, w skład którego wchodzi:
 - Szkoła Muzyczna I stopnia im. Feliksa Rybickiego,
 - Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I stopnia;
- Samorządowa Szkoła Muzyczna II stopnia w Żorach;
- Samorządowa Szkoła Muzyczna II stopnia w Żywcu.

Szkoły plastyczne

- Zespół Szkół Plastycznych im. Tadeusza Kantora w Dąbrowie Górniczej, w skład którego wchodzi:
 - Ogólnokształcąca Szkoła Sztuk Pięknych im. Tadeusza Kantora,
 - Liceum Plastyczne im. Tadeusza Kantora;
- Zespół Szkół Artystyczno-Projektowych w Tarnowskich Górach, w skład którego wchodzi Liceum Plastyczne;
- Zespół Szkół nr 18 w Zabrze, w skład którego wchodzi:
 - Ogólnokształcąca Szkoła Sztuk Pięknych,
 - Liceum Plastyczne.

Inne

- Ogólnokształcąca Szkoła Baletowa im. Ludomira Różyckiego (z internatem) w Bytomiu;
- Państwowe Ognisko Plastyczne im. Ludwika Konarzewskiego Seniora w Rydułtowach.

Szkoły niepubliczne

Szkoły Muzyczne

- Diecezjalna Szkoła Organistowska – Szkoła Muzyczna II stopnia w Bielsku-Białej
(posiada uprawnienia szkoły publicznej);
- Diecezjalna Szkoła Organistowska II stopnia w Gliwicach
(posiada uprawnienia szkoły publicznej);
- Prywatna Szkoła Muzyczna I stopnia „Art – Music” w Jejkowicach;
- Prywatna Szkoła Muzyki Rozrywkowej I stopnia „Nice Noise” w Katowicach;
- Prywatna Szkoła Muzyki Rozrywkowej II stopnia „Nice Noise” w Katowicach;
- Prywatna Szkoła Muzyczna I stopnia „Artis” w Katowicach;
- Niepubliczna Szkoła Muzyczna I stopnia im. prof. Adolfa Dygacza w Koszęcinie;
- Niepubliczna Szkoła Muzyczna II stopnia im. prof. Adolfa Dygacza w Koszęcinie;
- Prywatna Szkoła Muzyczna I stopnia „EGIDA” w Książenicach;
- Niepubliczna Szkoła Muzyczna I stopnia w Myszkowie;
- Szkoła Muzyczna I stopnia im. Pawła Świątego w Rydułtowach;
- Prywatna Szkoła Muzyczna I stopnia „Venos Studio” w Zabrze;
- Prywatna Szkoła Muzyczna II stopnia „Venos Studio” w Zabrze.

Szkoły plastyczne

- Liceum Plastyczne w Gliwicach
(szkoła posiada uprawnienia szkoły publicznej);
- Ogólnokształcąca Szkoła Sztuk Pięknych w Gliwicach
(szkoła posiada uprawnienia szkoły publicznej).

Szkoły baletowe

- Społeczna Szkoła Baletowa w Częstochowie;
- Prywatna Szkoła Baletowa w Gliwicach;

- Prywatna Artystyczna Szkoła Baletowa „Terpsychora” w Katowicach.

Inne

- Policealna Szkoła Aktorska „ART – PLAY” w Katowicach;
- Studium Aktorskie przy Teatrze Śląskim im. Stanisława Wyspiańskiego w Katowicach.

2. Szkolnictwo wyższe

Szkoły wyższe podlegające Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego

- Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego w Katowicach
 - Wydział Kompozycji, Interpretacji, Edukacji i Jazzu,
 - Wydział Wokalno-Instrumentalny.
- Akademia Sztuk Pięknych w Katowicach
 - Katedra Projektowania Graficznego,
 - Katedra Grafiki Warsztatowej,
 - Katedra Wzornictwa,
 - Katedra Malarstwa, Rysunku i Rzeźby.
- Państwowa Wyższa Szkoła Teatralna im. Ludwika Solskiego w Krakowie
 - Wydział Teatru Tańca w Bytomiu.

Wyższe szkolnictwo artystyczne niepodlegające Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Uczelnie pedagogiczne

- Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie
 - Wydział Wychowania Artystycznego.

Uniwersytety

- Uniwersytet Śląski w Katowicach
 - Wydział Radia i Telewizji im. Krzysztofa Kieślowskiego
 - Zakład reżyserii,
 - Zakład realizacji obrazu telewizyjno-filmowego,
 - Zakład zarządzania mediami i organizacji produkcji filmowej i telewizyjnej.
- Uniwersytet Śląski Filia w Cieszynie
 - Wydział Artystyczny
 - Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej, studia stacjonarne i niestacjonarne I i II stopnia,
 - Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych, studia stacjonarne i niestacjonarne I stopnia i niestacjonarne II stopnia,
 - Grafika, studia stacjonarne i niestacjonarne I stopnia.

Kolegia Nauczycielskie

- Kolegium Nauczycielskie w Bytomiu
 - Edukacja muzyczna,
 - Edukacja plastyczna.

Państwowe Wyższe Szkoły Zawodowe

- Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu
 - Edukacja artystyczna.

Uczelnie niepubliczne

- Bielska Wyższa Szkoła im. J. Tyszkiewicza
 - Architektura wnętrz, studia I stopnia;

- Śląska Wyższa Szkoła Informatyczno-Medyczna w Chorzowie
 - Grafika, studia I stopnia;
- Gliwicka Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości
 - Wzornictwo, studia stacjonarne i niestacjonarne I i II stopnia;
- Wyższa Szkoła Techniczna w Katowicach
 - Architektura wnętrz, studia stacjonarne i niestacjonarne I i II stopnia,
 - Wzornictwo, studia stacjonarne i niestacjonarne I stopnia.

Szkoły w poszczególnych gminach województwa śląskiego

Będzin – liczba ludności: 58 747; powierzchnia – 37,37 km²

- Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia im. Fryderyka Chopina

Bielsko-Biała – liczba ludności: 175 677; powierzchnia – 124,93 km²

- Państwowa Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I i II stopnia im. Stanisława Moniuszki (z internatem)
- Diecezjalna Szkoła Organistowska – Szkoła Muzyczna II stopnia
- Zespół Szkół Plastycznych
- Bielska Wyższa Szkoła im. J. Tyszkiewicza
 - Architektura wnętrz, studia I stopnia

Bytom – liczba ludności: 183 829; powierzchnia – 69,43 km²

- Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I i II stopnia im. Fryderyka Chopina
- Ogólnokształcąca Szkoła Baletowa im. Ludomira Różyckiego (z internatem)
- Państwowa Wyższa Szkoła Teatralna im. Ludwika Solskiego w Krakowie – Wydział Teatru Tańca
- Kolegium Nauczycielskie
 - Edukacja muzyczna
 - Edukacja plastyczna

Cieszyn – liczba ludności: 35 308; powierzchnia – 28, 69 km²

- Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia im. Ignacego Paderewskiego
- Uniwersytet Śląski Filia w Cieszynie
 - Wydział Artystyczny
 - Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej, studia stacjonarne i niestacjonarne I i II stopnia
 - Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych, studia stacjonarne i niestacjonarne I stopnia i niestacjonarne II stopnia
 - Grafika, studia stacjonarne i niestacjonarne I stopnia

Częstochowa – liczba ludności: 240 612; powierzchnia – 159,61 km²

- Zespół Szkół Muzycznych im. M. J. Żebrowskiego (z internatem)
- Zespół Szkół Plastycznych im. Jacka Malczewskiego
- Społeczna Szkoła Baletowa
- Akademia im. Jana Długosza
 - Wydział Wychowania Artystycznego

Chorzów – liczba ludności: 113 314; powierzchnia – 33,60 km²

- Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia im. Grzegorza Fitelberga
- Śląska Wyższa Szkoła Informatyczno-Medyczna w Chorzowie
 - Grafika, studia I stopnia

Dąbrowa Górnicza – liczba ludności: 128 315; powierzchnia – 187,81 km²

- Zespół Szkół Muzycznych im. Michała Spisaka
- Zespół Szkół Plastycznych im. Tadeusza Kantora

Gliwice – liczba ludności: 196 669; powierzchnia – 133,85 km²

- Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia
- Diecezjalna Szkoła Organistowska II stopnia
- Państwowe Policealne Studium Zawodowe Wokalno-Baletowe
- Liceum Plastyczne

- Ogólnokształcąca Szkoła Sztuk Pięknych
- Prywatna Szkoła Baletowa
- Gliwicka Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości
 - Wzornictwo, studia stacjonarne i niestacjonarne I i II stopnia

Jastrzębie-Zdrój – liczba ludności: 93 554; powierzchnia – 85,44 km²

- Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia

Jaworzno – liczba ludności: 95 228; powierzchnia – 152,20 km²

- Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia im. Grażyny Bacewicz

Jejkowice – liczba ludności: 3 540; powierzchnia – 7,59 km²

- Prywatna Szkoła Muzyczna I stopnia „Art – Music”

Katowice – liczba ludności: 309 612; powierzchnia – 164,54 km²

- Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia im. Mieczysława Karłowicza
- Zespół Państwowych Szkół Muzycznych (z internatem)
- Prywatna Szkoła Muzyki Rozrywkowej I stopnia „Nice Noise”
- Prywatna Szkoła Muzyki Rozrywkowej II stopnia „Nice Noise”
- Prywatna Szkoła Muzyczna I stopnia „Artis”
- Zespół Szkół Plastycznych
- Prywatna Artystyczna Szkoła Baletowa „Terpsychora”
- Policealna Szkoła Aktorska „ART – PLAY”
- Studium Aktorskie przy Teatrze Śląskim im. Stanisława Wyspiańskiego
- Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego
- Akademia Sztuk Pięknych
- Uniwersytet Śląski
 - Wydział Radia i Telewizji im. Krzysztofa Kieślowskiego
- Wyższa Szkoła Techniczna w Katowicach
 - Architektura wnętrz, studia stacjonarne i niestacjonarne I i II stopnia

– Wzornictwo, studia stacjonarne i niestacjonarne I stopnia

Koszęcin – liczba ludności: ok. 11 000; powierzchnia – 129 km²

- Niepubliczna Szkoła Muzyczna I stopnia im. prof. Adolfa Dygacza
- Niepubliczna Szkoła Muzyczna II stopnia im. prof. Adolfa Dygacza

Książenice (sołectwo gminy Czerwionka – Leszczyny) liczba ludności: 2 425

- Prywatna Szkoła Muzyczna I stopnia „EGIDA”

Lubliniec – liczba ludności: 23 992; powierzchnia – 89,90 km²

- Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia im. Janiny Garści

Myszków – liczba ludności: 32 834; powierzchnia – 72,69 km²

- Niepubliczna Szkoła Muzyczna I stopnia

Racibórz – liczba ludności: 56 727; powierzchnia – 74,90 km²

- Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia im. Stanisława Moniuszki
- Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa
 - Edukacja artystyczna

Rybnik – liczba ludności: 141 177; powierzchnia – 148,26 km²

- Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia im. Karola i Antoniego Szafranków

Rydułtowy – liczba ludności: 21 843; powierzchnia – 15,00 km²

- Szkoła Muzyczna I stopnia im. Pawła Świętego
- Państwowe Ognisko Plastyczne im. Ludwika Konarzewskiego Seniora

Ruda Śląska – liczba ludności: 143 930; powierzchnia – 77,59 km²

- Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia im. Grzegorza Gerwazego Gorczyckiego

Sosnowiec – liczba ludności: 221 259; powierzchnia – 91,26 km²

- Zespół Szkół Muzycznych

Tarnowskie Góry – liczba ludności: 60 857; powierzchnia – 83,47 km²

- Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia im. Ignacego Jana Paderewskiego
- Zespół Szkół Artystyczno-Projektowych

Tychy – liczba ludności: 129 475; powierzchnia – 81,62 km²

- Zespół Szkół Muzycznych im. Feliksa Rybickiego

Wisła – liczba ludności: 11 323; powierzchnia – 110,26 km²

- Filia Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia w Cieszynie

Wodzisław Śląski – liczba ludności: 49 406; powierzchnia – 49,62 km²

- Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia im. Wojciecha Kilara

Zabrze – liczba ludności: 188 401; powierzchnia – 80,47 km²

- Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia im. Stanisława Moniuszki
- Prywatna Szkoła Muzyczna I stopnia „Venos Studio”
- Prywatna Szkoła Muzyczna II stopnia „Venos Studio”
- Zespół Szkół Nr 18 (OSSP, LP)

Żory – liczba ludności: 62 044; powierzchnia – 64,64 km²

- Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia
- Samorządowa Szkoła Muzyczna II stopnia

Żywiec – liczba ludności: 32. 132; powierzchnia – 50,57 km²

- Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia
- Samorządowa Szkoła Muzyczna II stopnia

Zakończenie

Polskie szkolnictwo artystyczne jest ewenementem w skali europejskiej ze względu na swoją tradycję, powszechną dostępność oraz osobisty kontakt między uczniem a nauczycielem kształtującym się jako relacja mistrz – uczeń. Szkolnictwo artystyczne jest przez to bardziej kosztowne niż szkolnictwo powszechne i w związku z tym jest ono zaledwie niewielkim procentem całego systemu oświaty, zarówno w skali całego kraju, jak również województwa śląskiego.

Obecny trójstopniowy system szkolnictwa muzycznego w Polsce, który jest najliczniej reprezentowany wśród szkół artystycznych, stanowi wdrożenie autorskiej koncepcji mecenatu państwa nad kształceniem kadr dla kultury narodowej, opracowanej przez Karola Szymanowskiego – kompozytora i organizatora życia muzycznego.

Atutem szkół publicznych jest cały czas ich bezpłatność. Jednak ze względu na określone predyspozycje, które musi posiadać kandydat do kształcenia artystycznego, w przedszkolach i szkołach podstawowych prowadzone są często akcje rekrutacyjne, polegające na wyszukiwaniu talentów. Przybierają one formę koncertów, konkursów, wystaw czy też przeglądów dla dzieci ze szkół nieartystycznych. Nauczyciele zabiegają o uczniów i zachęcają ich do podjęcia nauki.

Szkoły i uczelnie biorą aktywny udział w życiu kulturalnym swoich miast, starając się być ośrodkami kultury i sztuki. Prezentują się z bezpłatnymi koncertami, organizują wystawy, współpracują z podmiotami zewnętrznymi. Są widoczne i istotne w upowszechnianiu dostępu do kultury.

Kadrę pedagogiczną dla szkolnictwa artystycznego I i II stopnia w większości stanowią absolwenci Akademii Muzycznej i Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach. Rozbudowany system przeglądów, przesłuchań i wystaw na poziomie regionalnym, makroregionalnym i ogólnopolskim daje możliwość porównywania wyników pracy pomiędzy szkołami i umożliwia pedagogom umiejscowienie swojej pracy i jej efektów w wymaganych kryteriach. Poziom szkół jest nieustannie weryfikowany przez Centrum Edukacji Artystycznej, a organizowane przez Centrum Edukacji Nauczycieli Szkół Artystycznych szkolenia dają możliwość podnoszenia kwalifikacji oraz wymiany doświadczeń z innymi nauczycielami.

W województwie śląskim nadrabiane są w ostatnich latach zaległości w infrastrukturze szkolnictwa artystycznego I i II stopnia. W latach 1993–1999 został od podstaw zaprojektowany i wybudowany w Katowicach kompleks szkół, w którego skład wchodzi Zespół Szkół Plastycznych oraz Państwowa Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna II stopnia im. Karola Szymanowskiego. Obiekt ten całkowicie spełnia wymagania w zakresie kształcenia artystycznego plastyków i muzyków, a dodatkowo dysponuje kompleksem sportowym złożonym z sali gimnastycznej oraz basenu. Obiektem w ten sposób zaprojektowanym i wybudowanym jest również Państwowa Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I i II stopnia im. Stanisława Moniuszki w Bielsku-Białej.

Średnia ilość uczniów szkół artystycznych przypadająca na jedną szkołę w skali całego kraju wynosi 160, natomiast w województwie śląskim wskaźnik ten wynosi 204. Jest to efekt szczególnie niskiej ilości szkół na terenie województwa w stosunku do liczby mieszkańców.

Niniejsze opracowanie niech będzie – przy całej swojej niedoskonałości – fotografią stanu szkolnictwa artystycznego w województwie śląskim, zwróceniem uwagi na specyfikę tej edukacji i rolę jaką pełni w stwarzaniu możliwości rozwoju talentów, w które ten region zawsze obfitował.

Wykaz źródeł

- Kongres Kultury Polskiej 2009, *Raport o stanie kultury w obszarze szkolnictwa artystycznego*
- Główny Urząd Statystyczny, *Ludność. Stan i struktura w przekroju terytorialnym*, 2008 r.
- www.cea.art.pl
- www.mkidn.gov.pl